

UUM/AA88/BH/01.10.2026/P:10(1-3)

Pendekatan diplomasi Malaysia di UNGA bina kepercayaan dunia

● Satu daripada hasil paling signifikan lawatan kerja ini ialah permintaan beberapa negara anggota supaya Malaysia menjadi Pengerusi Bersama Kumpulan The Hague bersama Afrika Selatan

● Pengiktirafan ini menunjukkan peningkatan jangkaan terhadap Malaysia daripada sekadar suarakan pendirian kepada kemungkinan memainkan peranan menyelaras tindakan negara sehaluan

Oleh Prof Madya Dr Nazariah Osman
bhrencana@bh.com.my

Lawatan kerja Menteri Luar, Datuk Seri Mohamad Hasan ke New York, Amerika Syarikat, dari 23 hingga 27 September lalu sempena Perhimpunan

Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu Ke-81 (UNGAA81) adalah satu episod penting dalam usaha Malaysia memperkukuh keberadaan serta pembabitkan diplomatiknya pada peringkat antarabangsa.

UNGAA81 berlangsung dengan tema 'Mengembalikan Kepercayaan, Mengurus Transformasi: Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) yang Mem-

beri Manfaat kepada Semua' ketika sistem multilateral berdepan krisis keyakinan akibat konflik geopolitik, kelemahan mekanisme keselamatan kolektif dan cabaran baharu seperti kecerdasan buatan (AI), perubahan iklim serta ketidaktentuan ekonomi dunia. Satu daripada hasil paling signifikan lawatan kerja ini ialah permintaan beberapa negara anggota supaya Malaysia menjadi Pengerusi Bersama Kumpulan The Hague bersama Afrika Selatan.

Kumpulan itu diwujudkan untuk menyelaras tindakan diplomatik dan perundangan bagi mempertahankan hak rakyat Palestin serta memastikan pematuhan kepada undang-undang antarabangsa.

Permintaan ini satu bentuk pengiktirafan antarabangsa terhadap Malaysia dan kepimpinan diplomatik Mohamad. Ia mencerminkan keyakinan negara sehaluan terhadap ketegasan, konsistensi dan kredibiliti Malaysia membawa isu Palestin, kemanusiaan serta penghormatan terhadap undang-undang antarabangsa di pelbagai pentas dunia.

Pada masa sama, ia turut memperlihatkan pendekatan diplomasi dibawa Mohamad sepanjang penyertaan Malaysia di UNGA semakin mendapat perhatian dan kepercayaan rakan antarabangsa.

Lebih penting, pengiktirafan ini menunjukkan peningkatan jangkaan terhadap Malaysia daripada sekadar menyuarakan pendirian kepada kemungkinan memainkan peranan menyelaras tindakan negara sehaluan.

Dalam konteks diplomasi negara kuasa pertengahan, pengaruh tidak semestinya bergantung kepada kekuatan ketenteraan atau saiz ekonomi, tetapi juga kepada keupayaan membentuk gabungan, menghasilkan konsensus dan mengekalkan kredibiliti dalam isu tertentu.

Sekiranya diterima, peranan sebagai Pengerusi Bersama itu akan meletakkan Malaysia bersama Afrika Selatan pada kedudukan lebih strategik me-

nyelaras usaha diplomatik dan perundangan berhubung Palestin. Ia sekali gus menjadi ukuran kepada sejauh mana pengiktirafan terhadap suara Malaysia dapat diterjemahkan kepada kepimpinan menghasilkan tindakan lebih tersusun dan berkesan pada peringkat antarabangsa.

Dimensi ini jelas dalam Kenyataan Negara Malaysia pada Perbahasan Umum UNGAA81. Mohamad memberi penekanan besar kepada krisis kepercayaan terhadap sistem PBB.

Beliau berhujah multilateralisme tidak sepatutnya hanya bertindak selepas konflik tercetus, sebaliknya perlu beralih daripada pendekatan reaktif kepada pencegahan.

Gaza dijadikan contoh utama kelemahan sistem antarabangsa apabila kehendak majoriti negara anggota berulang kali berdepan keterbatasan akibat penggunaan kuasa veto di Majlis Keselamatan.

Keperluan reformasi Majlis Keselamatan

Malaysia seterusnya mengemukakan kembali pendirian mengenai keperluan reformasi Majlis Keselamatan ke tahap lebih tegas. Mohamad menyatakan peluasan keanggotaan Majlis Keselamatan sahaja tidak mencukupi sekiranya struktur kuasa veto tidak ditangani.

Malaysia menyeru supaya penggunaan veto dipersoal, dicabar dan akhirnya dimansuh, khususnya apabila membabitkan jenayah terhadap kemanusiaan.

Malaysia turut mengangkat isu tadbir urus AI dan kedudukan Selatan Global. Beliau menegaskan negara membangun tidak harus hanya menjadi lokasi pusat data, pasaran atau penerima pelaburan teknologi, sedangkan keputusan mengenai masa depan AI dibuat sebilangan kecil negara dan syarikat. Sebaliknya, Selatan Global perlu menjadi rakan dalam inovasi dan mempunyai suara dalam pembentukan peraturan teknologi dunia.

Pendekatan sama dapat dilihat dalam isu perubahan iklim. Pada Mesyuarat Peringkat Tinggi mengenai ancaman kenaikan paras laut, Malaysia mengingatkan perubahan itu sudah menjadi cabaran semasa kepada negara maritim dan pesisir.

Mohamad mengaitkannya dengan keselamatan air, pertanian, infrastruktur serta keperluan kepada pembiayaan iklim, pemindahan teknologi dan pembangunan kapasiti bagi negara membangun.

Pada Mesyuarat Suruhanjaya Pembinaan Keamanan pula, Malaysia mengemukakan tiga keutamaan, iaitu memastikan pembinaan keamanan dimiliki dan dipimpin negara terbabit serta bersifat inklusif; menerjemahkan peranan suruhanjaya kepada tindakan lebih bersepadu dan memperkukuh kapasiti nasional serta modal insan.

Malaysia menekankan pembinaan keamanan tidak seharusnya hanya bermula selepas peperangan tamat, tetapi perlu menjadi sebahagian daripada strategi pencegahan konflik.

Isu kemanusiaan turut diterjemahkan kepada komitmen lebih konkrit. Dalam mesyuarat menyokong Agensi Bantuan dan Kerja PBB untuk Pelarian Palestin di Asia Barat (UNRWA), Malaysia menegaskan kepentingan pematuhan kepada undang-undang antarabangsa serta perlindungan terhadap operasi kemanusiaan PBB. Malaysia menyumbang AS\$6.7 juta kepada UNRWA dalam tempoh lima tahun dan menyediakan tambahan AS\$1 juta bagi tempoh 2026 hingga 2030.

Dalam kerangka Pertubuhan Kerjasama Islam (OIC) pula, Malaysia membangkitkan krisis Rohingya dengan menyeru pembahagian tanggungjawab antarabangsa lebih adil, penyelesaian terhadap punca asas termasuk isu kewarganegaraan serta kepulangan pelarian secara selamat, sukarela dan bermaruah. Malaysia turut mengekalkan sokongan terhadap kes Gambia menentang Myanmar di Mahkamah Keadilan Antarabangsa (ICJ).

Pertemuan dua hala turut menghasilkan ruang diplomasi praktikal. Pertemuan Mohamad dengan Menteri Luar Iran, Seyed Abbas Araghchi, misalnya membincangkan usaha meneruskan saluran diplomasi Tehran-Washington dan kebimbangan Malaysia mengenai kemungkinan gangguan di Selat Hormuz.

Lawatan itu juga membabitkan hubungan dengan Komanwel. Dalam pertemuan bersama Setiausaha Agung Komanwel, Shirley Botchwey, kedudukan Malaysia sebagai anggota Kumpulan Tindakan Peringkat Menteri Komanwel (CMAG) ditegaskan semula, selain perbincangan mengenai Mesyuarat Ketua-Ketua Kerajaan Komanwel (CHOGM) 2026, demokrasi, kedaulatan undang-undang, hak asasi manusia, perdagangan dan pelaburan.

Secara keseluruhannya, UNGAA81 memperlihatkan diplomasi Malaysia bergerak pada tiga lapisan, iaitu mempertahankan prinsip seperti multilateralisme dan undang-undang antarabangsa, membawa kepentingan praktikal negara serta ASEAN dan membina gabungan dengan negara sehaluan.

Dalam konteks ini, permintaan supaya Malaysia bersama Afrika Selatan memimpin pengurusan Kumpulan The Hague mempunyai makna amat signifikan. Ia menjadi petunjuk pendirian konsisten dan pembabitkan aktif Malaysia di pentas multilateral mula diterjemahkan kepada kepercayaan untuk memikul tanggungjawab lebih besar.

Semua artikel penulis tamu adalah pendapat peribadi, bukan pendirian rasmi BH